

TOUS ENSEMBLE
POUR LE CLIMAT

cop21.gouv.fr #COP21

iklim postası

Tarih: 7 Aralık 2015 - Sayı: 3

- İki Etkinlikten İklim Göçü, Güvenikleştirme, Adalet ve Yoksulluk Üzerine Notlar
- "Zaten Bir Avrupa Birliği Kaldı" diyorduk ama...

İki Etkinlikten İklim Göçü, Güvenikleştirme, Adalet ve Yoksulluk Üzerine Notlar

İbrahim Mazlum, Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü

Paris İklim Zirvesi Pazartesi'nden bu yana birçok önemli yan etkinliğe şahit olmakta. Bunlar arasında iklim değişikliği ile göç arasındaki ilişkiyi ele alan iki toplantı da vardı. İlki bir AB Cost projesi çalışmasının sonuçlarının sunulduğu "İklim Değişikliğinin Tetiklediği Göçü Anlamada Sosyal Bilimler Araştırmalarının Önemi" konulu etkinlik, ikincisi de iklim değişikliği ve göç konusunda faaliyet gösteren Nansen İnisiyatifi'nin düzenlediği "Hazırlan ve Adapte Ol: İklim Değişikliği ve İnsan Hareketliliği – Paris ve Sonrası" konulu toplantıydı. Her ikisi de göç dinamiklerinin salt bir teknik sorun/arıza olarak ele alınamayacağını, söz konusu dinamikleri daha iyi anlayabilmek ve çözümler üretebilmek için çok boyutlu/katmanlı bakışa ihtiyacımız olduğunu vurguluyordu. Bu tür geniş ölçekli bakışı engelleyen ve dolayısıyla sorunu anlama ve anlamlandırma yetimizi zayıflatan bir olgu var ki, bu iklim değişikliği ile göç arasındaki ilişkinin güvenliğinin konusu olarak algılanması biçiminde ortaya çıkıyor. Yani, iklim değişikliğinden kaynaklanan doğal kaynak kıtlığının/sorunlarının ve bu kaynaklar üzerindeki rekabetin anlaşmazlık ve çatışmalara yol açabileceği konusundaki hakim anlayış. Bunun örneklerine Paris öncesinde özellikle basında sıkça rastladık. Bazı siyasetçiler ve karar-vericiler bu söylemi sürekli. Örneğin, Oregon Üniversitesi'nden Aaron Wolf bu tür bir alarmist (alarm verici ve telaşlandırıcı) yaklaşımın her daim öznesi olan su kaynakları konusunda çatışma örnekleri sayılı iken işbirliği örneklerinin sayısız olduğunu birçok çalışmada kanıtlamış durumda. Bu alarmist yaklaşımın iklim göçü ile ilgili çalışmaların önemli kısmında gözlemlenebileceğini

vurgulayan Scheffran, ayrıca, yalnızca doğal kaynak sorunlarının yol açabileceği çatışmalara değil, aynı zamanda çatışmalar sonucunda ortaya çıkan doğal kaynak sorunlarına da odaklanmanın gerektiğini vurguluyor.

Scheffran'ın dikkati çektiği olgu aslında iklim değişikliği ve göç konusundaki en katı ve tepkisel söylemin temel parçası. Dr. Angela Oels'e (Lund Üniversitesi) göre de bu

söylem göçün ulusal güvenliğe tehdit olduğu düşüncesine ve yabancı düşmanlığına dayanan "iklim mültecilerinden korkmalıyız!" söylemi. Oels'e göre, ikinci söylem ise aksine çok daha geniş ölçekli insan güvenliği yaklaşımına yaslanan ve iklim değişikliğinin yol açtığı zorunlu göçten etkilenen kişilere mülteci statüsü verilmesini savunan "iklim mültecilerini korumalıyız!" söylemi olarak karşımıza çıkıyor. Konuşmacının dile getirdiği üçüncü söylem ise iklim göçünü bir tür rasyonel adaptasyon stratejisi olarak gören söylem. İkinci etkinlikte yer alan konuşmacılarından Prof. Walter Kaelin'in (Nansen İnisiyatifi) adaptasyon konusunu bir diğer boyutuyla da ele aldığını görüyoruz. Buna göre, Kaelin iklim değişikliğinin yarattığı yıkıcı etkiler nedeniyle oluşan zorunlu göçlerin salt "kayıp" ve "zarar" kavramları çerçevesinde değerlendirilemeyeceğini, iklim göçlerinin aynı zamanda bir adaptasyon konusu olduğunu, çünkü göç edenlerin yeni yerlere adapte olmak zorunda kaldıklarını belirtiyor.

Bilindiği gibi, iklim göçü ile hem neden hem de sonuç açısından en bağlantılı olan sorunlardan biri de yoksulluk. İlk etkinlikte konuşmacı olan Dr. Koko Warner de (Birleşmiş Milletler Üniversitesi) iklim göçü ile yoksulluk arasındaki bu ilişkiyi vurgulayarak, insanların güvenlik ve geçim ihtiyaçları nedeniyle göç ettiklerini, hatta çoğu zaman da göç etmek isteseler dahi yoksulluk ve mali yardımların yetersizliği dolayısıyla bunu gerçekleştiremediklerini belirtiyor. Warner'e göre, Paris ve sonrası dönem için atılması gereken üç adım var: Paris'te göç konusunu hakkıyla ele almak (ki bu şu ana kadar gerçekleştirilmiş değil); uzun-erimli politikalar üretmek için konuyu Paris'ten çıkacak metinlerin asli parçası haline getirmek; ve, orta-erimde gerçekleştirilebilecek çözümler için Paris'in hemen sonrasında acilen altyapı oluşturmaya başlamak.

Koko'nun dile getirdiği öneriler gerçekleştirilemezse dünyanın yakın gelecekte nur topu gibi bir meselesi daha olacak demektir. O zaman ne tür seçeneklerin

üretilebileceğini hep birlikte göreceğiz. Seçeneklerden bahsetmişken, sözlerimizi ikinci etkinlikte konuşan, Pasifik'teki Cook Adalarının başbakanı Henry Puna'nın şu sözleriyle bitirelim: "Eğer adalarımızın tamamı -aynen 1997'de bir gün boyunca yaşadığımız gibi- sular altında kalacak olursa, bu durumda bizim hiçbir seçeneğimiz kalmayacaktır, değil mi?"

Yazının Tamamını okumak için:

<http://www.iklimpostasi.org/2015/12/06/iki-etkinlikten-iklim-gocu-quvenliklestirme-adalet-ve-yoksulluk-uzerine-notlar/>

1) Etkinliklerin ayrıntılı bilgisi için: <http://www.sustainability.lu.se/event/official-side-event-cop21-the-importance-of-social-science-research-for-understanding-climate-change-induced-migration> ve <https://www.nanseninitiative.org/prepare-and-adapt-climate-change-and-human-mobility-in-paris-and-beyond/>

"Zaten Bir Avrupa Birliği Kaldı" diyorduk ama...

İlge Kıvılcım, Uzman, İktisadi Kalkınma Vakfı

Avrupa Birliği'nin (AB) Birleşmiş Milletler'in (BM) Taraflar Konferanslarındaki etkisiz gücü uzun süredir eleştiri almakta. "Zaten bir tek AB kaldı" derken, bu eleştirilerin Paris'te de devam ettiğini görüyoruz; okuyoruz. Paris'te ilk hafta bitti. 5 Aralık'ta ADP metni açıklandı. Açıklandı açıklanmasına ancak, müzakerelerde "insan hakları" ve "göç" gibi başlıkların tartışmaya açılması da düşündürücüydü. Nitekim özellikle insan haklarının korunması başlığı, AB'nin uluslararası ortamda en fazla sesinin çıktığı hatta birliğin temel değerlerine dokunan bir konu.

AB'nin müzakerelerdeki etkisizliğini şu şekilde özetlemek mümkün:

1.AB, kendi iç sorunlarıyla oldukça meşgul. İlk sayı da belirttiğim gibi, AB halihazırda 2020, 2030 ve 2050 yılına ait iklim ve enerji hedeflerine sahip ve bu hedefler, tüm 28 üye ülkesi için bağlayıcı nitelikte. Ayrıca Avrupa Komisyonu'nun internet sitesinde "DG Clima" yazıp, AB Emisyon Ticaret Sistemi'ni (AB ETS) arattığınızda, AB ETS'nin, AB'nin iklim politikasının can damarı olarak belirtildiğini göreceksiniz. Bu önemli bir nokta. Çünkü AB ETS, 2008 yılı mali ve ekonomik krizden etkilenmiş ve piyasada bulunan fazla kirlenme izinleri nedeniyle çöküşe sürüklenmişti. Böyle kırılğan bir ETS yapısı, AB'nin iklim politikasının temelini oluşturuyorsa, bir kere daha düşünmek gerek. 1 Ocak 2019 tarihinde başlayacak ve küresel emisyonların yüzde 45'ini barındıran AB ETS'ye yönelik yeni reform süreci merakla bekleniyor.

2. Mülteciler sonrası politika değişimi AB'de belirgin. Suriye'de yaşanan olaylardan kaçmak zorunda kalan mültecilerin AB'ye giriş yapması, AB'yi farklı bir boyuttan yola sürükledi. Nitekim Norveç gibi en yumuşak söylemlere sahip ve insan haklarının en sağlam temellere dayalı olduğu bir Kuzey ülkesinden ilk hafta ADP metninden "göç" maddesinin çıkarılmasının talep edilmesi oldukça şaşırtıcıydı. Bu söylem bir bakıma, göç konusunun, "uygulanması zorunlu insan hakları" konusuna değinmesi ile ilgili.

3. Finans konusunda AB üye ülkeler kendi başına hareket ediyor. İlk sayımızda belirttiğim gibi, konferansın ilk günü olan 30 Kasım'da sadece Almanya, İsveç ve İsviçre'den 500 milyon avro yardım sözü verildi. İlk hafta bunun dışında finans konusunda AB'den resmi bir açıklama yapılmadı.

4. Ta 2000'lerin başında çıkarılan ve iklim değişikliğinin güvenlik konusuna dahil edildiği "Avrupa Güvenlik Stratejisi" güncel haliyle dikkat çekebilirdi. Güvenlik kavramı artık bildiğimiz klasik güvenlik tanımından çıkmıştır. Güvenlik:İklim değişikliği sonucu artık bilinen bir gerçek. Brüksel'in güvenlik konusunda çıkardığı 2003 ve 2008 tarihli güvenlik stratejilerinin güncellenmesiyle uluslararası kamuyoyunun algısı, sadece AB'nin internet sitesinde görünen hedefleri dışına çıkabilir. AB'de savunma ve güvenlik politikalarından üye ülkelerin çıkarları hala önemli olsa da, iklim değişikliği ve çevre koruma politikaları, daha evrensel ve daha kolay "birlik" politikası olabilecek güce sahip. Dolayısıyla iklim değişikliğinin güvenlikle beraber sunulması dikkat çekecektir.

Yan Gündem: Havacılık Emisyonları

Bilindiği gibi, iklim değişikliği müzakerelerinde temel amaç küresel ısınmanın 2 derecede tutulması. Ancak COP 21'in ilk haftası tamamen bu amacı revize eder türden sonuçları sunmaya devam ediyor. İlk sayımızda belirtildiği gibi, "BM'ye gönderilen ulusal taahhütler, emisyonlarda azalmaya imkan verse de bu azalma "yavaş" olacak; uzun vadede azaltım politikalarında yetersiz bir senaryo çizecek ve tam anlamıyla uygulanırsa bile, küresel ısınma 3 derece civarında ortaya çıkacak. Dolayısıyla emisyonların azaltımı konusunda ciddi sıkıntılar var. Mevcut havacılığa yönelik sektör politikalarıyla 1,5/2 derece amacına ulaşmanın mümkün olmadığını savunanlar COP 21'de oldukça fazla. Nitekim havacılık ve gemi taşımacılığında kaynaklı emisyonlar 1990-2010 dönemi arasında tam yüzde 80 oranında arttı (Third IMO GHG Study 2014).

Yazının tamamını okumak için:

<http://www.iklimpostasi.org/2015/12/06/zaten-bir-avrupa-birliqi-kaldi-diyorduk-ama/>

Bizlerle iletişim kurmak için:
E-posta: posta@iklimpostasi.org
Web: www.iklimpostasi.org
Twitter: @iklim_postasi
Periscope: @iklim_postasi